

Risikosituationslægemidler – almen praksis

version 2

REGION
SJÆLLAND
-vi er til for dig

Introduktion

Risikosituationslægemidler er af Styrelsen for Patientsikkerhed defineret som lægemidler, der er involveret i rapporterede alvorlige eller dødelige utilsigtede hændelser, som kunne have været forebygget.

Sådan læses oversigten

Folderen indeholder en oversigt med uddrag af de lægemidler, der er angivet i listen over risikosituationslægemidler fra Styrelsen for Patientsikkerhed. De risikosituationslægemidler, der er taget med, er vurderet som nogle, der kan have relevans for almen praksis. En mere uddybende beskrivelse af hændelserne, kan findes på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside.

Fem områder som du bør være særlig opmærksom på:

- **Antidiabetika** (insulin og perorale antidiabetika)
- **Antikoagulatia** (warfarin, hepariner, nye orale antikoagulantia (NOAK))
- **Opioider** (ex. morfin, codein, fentanyl, metadon, oxycodon)
- **Lavdosis methotrexat**
- **Digoxin**

Oversigten viser lægemiddelgruppen, det aktive lægemiddelstof og hændelsen. Der kan forekomme flere hændelser ved hvert aktivt lægemiddelstof.

Lægemiddel-gruppe	Aktivt lægemiddelstof	Hændelse
ACE-hæmmer	Ramipril (tabl.)	<i>Monitorering:</i> Manglende monitorering af nyrefunktion. Risiko for nyrepåvirkning og synkope.
Antiarytmika	Digoxin (tabl.)	<i>Forveksling:</i> Forveksling af styrker ved ordination. Risiko for overdosering og forgiftning. <i>Monitorering:</i> Manglende monitorering af s-digoxin. Risiko for overdosering. <i>Overdosering:</i> Ordineret mætningsdosis som vedligeholdelsesdosis. Risiko for rytmeforstyrrelser.
	Amiodaron (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Fejlagtig fortsættelse af initialdosis. Risiko for leverpåvirkning, QT-forlængelse eller bradykardi.
Antibakterielle midler til systemisk brug	Erythromycin (tabl.)	<i>Interaktion:</i> Ordination af erythromycin, der hæmmer omsætningen af simvastatin (kontraindikation). Risiko for myopati/rhabdomyolyse.
	Penicillin (tabl.)	<i>Forveksling:</i> Forveksling mellem mill. i.e og gram. Risiko for overdosering og leverskade. <i>Andet:</i> CAVE overset - ordineret penicillin trods CAVE, da lægemidlets navn ikke blev associeret med et penicillin. Risiko for allergisk reaktion.
	Vancomycin (kaps.)	<i>Monitorering:</i> Manglende opfølgning på blodprøvesvar med tegn på nyrepåvirkning. Risiko for overdosering og nyresvigt.

Lægemiddel-gruppe	Aktivt lægemiddelstof	Hændelse
Antidiabetikum	Glimipramid (tabl.)	<i>Forveksling:</i> Forveksling mellem antal tabletter og dosering i mg. Ordineret dobbelt mængde. Risiko for hypoglykæmi.
	Metformin (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Manglende seponering af metformin ved erstatning med nyt lægemiddel. Risiko for laktatacidose og død. <i>Forsigtighed:</i> Ordination af fuld dosis trods nedsat nyrefunktion. Risiko for laktatacidose og død. <i>Ordinationsfejl:</i> Manglende seponering inden CT-scanning med jodholdigt kontrast. Risiko for svær nyrepåvirkning.
	Lamotrigin (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Initialbehandling med for høj dosis (vedligeholdelsesdosis) uden hensynstagen til optrappingsregime. Risiko for forgiftningssymptomer.
	Gabapentin (tabl.)	<i>Forsigtighed:</i> For høj dosis til patient med nefropati. Risiko for bevidstløshed. <i>Overdosering:</i> Initialbehandling med for høj dosis (vedligeholdelsesdosis) uden hensynstagen til optrappingsregime. Risiko for påvirkning af bevidsthed.
Antipsykotika	Clozapin (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Initialbehandling med for høj dosis (vedligeholdelsesdosis) uden hensynstagen til optrappingsregime. Risiko for sinustachycardi og koma.
	Lithium (tabl.)	<i>Monitorering:</i> Ingen dosistilpasning trods monitorering af s-lithium. Risiko for forgiftning.
	Zuclopenthixol (oral dr.) (Cisordinol®)	<i>Underdosering:</i> Regnefejl ved dosering af oral opløsning (mg/ml til ml). Risiko for sløvhed og faldtraume. <i>Overdosering:</i> Depotinjektion givet hver 5. dag og ikke hver 14. dag. Risiko for forgiftning.

Lægemiddel-gruppe	Aktivt læge-middelstof	Hændelse
Antithyroide midler	Thiamazol (tabl.)	<i>Monitorering:</i> Manglende monitorering af TSH-værdier. Risiko for medikamentelt udløst myksoedem.
Benzodiazepi-ner	Chlordiazepoxid (tabl.) (Risolid®, Klopoxid)	<i>Overdosering:</i> Ordinationsfejl eller unødigt medicineri. Risiko for forgiftning og bevidsthedspåvirkning.
Cytostatika	Methotrexat (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Ordineret daglig indtagelse i stedet for ugentlig. Risiko for orale ulcera, svær immunsuppression og død. <i>Monitorering:</i> Manglende opfølgning på blodprøvesvar med tegn på nyrepåvirkning eller nedsat antal hvide blodlegemer. Risiko for nyresvigt og knoglemarvspåvirkning.
Demensmidler	Donepezil (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Initialbehandling med for høj dosis (vedligeholdelsesdosis) uden hensynstagen til optrappingsregime. Risiko for fald og hallucinationer. <i>Forveksling:</i> Ved ordination forveksles donepezil og domperidon. Risiko for indlæggelse.
	Galantamin (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Initialbehandling med for høj dosis. Doseret x 2 fremfor x 1. Risiko for overdosering.
Insulin og -analoger	Insulin (inj. væske) og Insulin aspart (inj. væske)	<i>Monitorering:</i> Manglende monitorering eller opfølgning på prøvesvar vedrørende blodsukkerniveau. Risiko for hyper- eller hypoglykæmi, hvilket kan føre til indlæggelse og død. <i>Forveksling:</i> Ved administration forveksles hurtigtvirkende og langsomtvirkende insulin. Risiko for hyper- eller hypoglykæmi. <i>Overdosering:</i> Ordinationsfejl, hvor der blevet ordineret 100 IE for meget. Risiko for hypoglykæmi.

Lægemiddel-gruppe	Aktivt læge-middelstof	Hændelse
Koagulations-hæmmende midler	Warfarin (tabl.)	<p><i>Monitorering:</i> Manglende monitorering eller opfølgning på blodprøvesvar vedrørende INR. Risiko for blødning og død.</p> <p>Skift fra Marevan til Warfarin Orion uden tæt monitorering af INR. Risiko for blødning og død.</p> <p>Forsættelse af tidsbegrænset warfarinbehandling ved receptfornyelse uden monitorering. Risiko for blødning.</p> <p><i>Interaktion:</i> Ordination af miconazol mundhulegel, der hæmmer omsætningen af warfarin, uden kontrol af INR. Risiko for blødning og indlæggelse.</p> <p>Ordination af fluconazol, der hæmmer omsætningen af warfarin, uden kontrol af INR. Risiko for blødning.</p> <p><i>Ordinationsfejl:</i> Manglende genoptag af warfarin efter pausering grundet anden AK-behandling. Risiko for varige mén.</p>
Kolesterol-sænkende	Simvastatin (tabl.)	<p><i>Interaktion:</i> Ordination af fluconazol kaps., der hæmmer omsætning af simvastatin. Risiko for rhabdomyolyse og indlæggelse.</p> <p>Ordination af erythromycin, der hæmmer omsætningen af simvastatin (kontraindikation). Risiko for myopati/rhabdomyolyse.</p>
Motilitets-stimulerende lægemidler	Domperidon (tabl.)	<i>Forveksling:</i> Forveksling mellem domperidon og donepezil ved ordination. Risiko for indlæggelse.
Paracetamol	Paracetamol (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Dobbeltordination af paracetamol. Overså eksisterende ordination med enten et fast, ved behov eller et kombinationspræparat. Risiko for indlæggelse.

Lægemiddel-gruppe	Aktivt lægemiddelstof	Hændelse
NSAID	NSAID (tabl.), generelt	<i>Forsigtighed:</i> Ordineret til patienter med risiko for mavesår. Risiko for blødning og indlæggelse. <i>Overdosering:</i> Dobbeltordination af NSAID. Overså allerede eksisterende NSAID-ordination. Risiko for blødning.
	Dexibrupen (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Manglende dosisreduktion trods svær nyreinsufficiens og AK-behandling. Risiko for melæna og anæmi.
	Diclofenac (tabl.)	<i>Andet:</i> Fejlordination - ordination af 1/2 tablet til barn uden, at der var delekærv i valgte præparat. Førte til indtagelse af hel tablet. Risiko for indlæggelse.
	Etodolac (tabl.)	<i>Forsigtighed:</i> Ordination til ældre uden tillæg af forebyggende PPI. Risiko for udvikling af mavesår og indlæggelse.
	Ibuprofen (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Manglende dosisreduktion trods svær nyreinsufficiens. Risiko for manifest nyreinsufficiens.

Lægemiddel-gruppe	Aktivt lægemiddelstof	Hændelse
Opioider	Stærke opioid-agonister (tabl./oral opl.), generelt	<p><i>Overdosering:</i> Overså allerede eksisterende opioid-ordination, regnefejl ved dosering af oral opl. (mg/ml til ml) eller faktor 10 forveksling ved beregning af dosis. Risiko for død.</p> <p><i>Forsigtighed:</i> Manglende dosisreduktion trods nedsat nyrefunktion. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning. Manglende dosisreduktion hos ældre. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning.</p>
	Fentanyl (plaster)	<p><i>Overdosering:</i> Ordineret daglig skift i stedet for skift hver 3. dag. Ej fjernet gammelt plaster ved påsætning af nyt. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning. Manglende ophør med p.o. opioid ved skift til fentanyl. Risiko for død. Ordination af højdosis plaster uden forudgående optrapning. Risiko for respirationsdepression og leverpåvirkning.</p> <p><i>Ordinationsfejl:</i> Manglende seponering af tidligere ordineret plaster ved skift til lavere styrke. Risiko for bevidsthedspåvirkning.</p>
	Hydromorphon (inj.væsk.) (Palladon®) og Petidin (inj.væske.)	<p><i>Overdosering:</i> Manglende kendskab til ækvieffektive doser mellem hydromorphon og morfin. Risiko for bevidsthedspåvirkning.</p> <p><i>Forveksling:</i> Ved ordination forveksles Palladon og Petidin (ikke-ækvipotente opioider). Risiko for indlæggelse.</p>
	Metadon (tabl.)	<p><i>Over-/underdosering:</i> Regnefejl ved beregning af dosis til brug ved ordination. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning.</p>

Lægemiddel-gruppe	Aktivt læge-middelstof	Hændelse
Opioider	Morfin (tabl.)	<p><i>Monitorering:</i> Manglende opfølgning på blodprøvesvar med tegn på nyrepåvirkning.</p> <p><i>Overdosering:</i> Ved skift fra oxycodon til morfin ordineres 10 x højere dosis. Risiko for påvirkning af respirationsfunktion og bevidsthed.</p>
	Oxycodon (tabl.)	<p><i>Overdosering:</i> Manglende dosisreduktion ved høj alder. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning. Faktor 10 regnefejl ved omregning fra mg/ml til mg. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning.</p> <p><i>Forveksling:</i> Forveksling mellem kapsel og depottablet. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning.</p> <p><i>Ordinationsfejl:</i> Ordineret depottablet som pn i stedet for kapsel. Risiko for respirationsdepression og bevidsthedspåvirkning.</p>
Svampemidler	Fluconazol (tabl.)	<p><i>Interaktion:</i> Ordination af fluconazol kaps., der hæmmer omsætning af simvastatin. Risiko for rhabdomyolyse.</p> <p>Ordination af fluconazol, der hæmmer omsætningen af warfarin, uden kontrol af INR. Risiko for blødning.</p>
	Miconazol (mundhulegel) (Brentan®)	<p><i>Interaktion:</i> Ordination af miconazol mundhulegel, der hæmmer omsætningen af warfarin, uden kontrol af INR. Risiko for blødning.</p>

Lægemiddel-gruppe	Aktivt lægemiddelstof	Hændelse
Trombocyt-funktionshæmmende midler	Acetylsalisylsyre (tabl.)	<i>Forsigtighed:</i> Ordination til patient med risiko for mavesår uden tillæg af forebyggende PPI. Risiko for blødning.
	Clopidogrel (tabl.)	<i>Overdosering:</i> Dobbeltordination af præparater indeholdende clopidogrel. Risiko for blødning. <i>Ordinationsfejl:</i> Manglende pausering inden større planlagt operation. Risiko for blødning. Manglende overlap med AK-behandling ved pause med clopidogrel. Risiko for trombose. Manglende opstart af vanligt clopidogrel efter seponering af AK-behandling efter operation.
	Dabigatranetexilat (kaps.) (Pradaxa®)	<i>Forsigtighed:</i> Ordination trods hjerteklapprotese. Risiko for blodprop. Ordination trods svær nedsat nyrefunktion. Kontraindiceret hos patienter med stærkt nedsat nyrefunktion (GFR < 30 ml/min). Risiko for blødning.
	Rivaroxaban (tabl.) (Xarelto®)	<i>Overdosering:</i> Ordination trods igangværende anden antitrombotisk behandling. Risiko for blødning. <i>Forsigtighed:</i> Ordination trods stærkt nedsat nyrefunktion. Kontraindiceret hos patienter med stærkt nedsat nyrefunktion (GFR < 15 ml/min). Risiko for blødning.
Vacciner til børn	Human papillomavirus (HPV, Gardasil®) og M-M-Rvaxpro	<i>Forveksling:</i> Forveksling af pakninger med Gardasil og M-M-Rvaxpro ved dispensering.

Region Sjælland Kvalitet og Udvikling
Alléen 15
4180 Sorø
Telefon 70 15 50 00
www.regionsjaelland.dk
kvalitetudvikling@regionsjaelland.dk